

Espertemos este país!

Altri e mina de Touro: somos quen de defender o noso modelo de país fronte ao espolio e a depredación do Partido Popular!

Xaquín Rubido*

Convivimos ultimamente cunha guerra arancelaria aberta pola administración Trump, no seu estado álxido. China recibe unha suba de aranceis do 145%. O *statu quo* xeopolítico produto da segunda guerra mundial está roto, a ONU moi debilitada e a globalización en fase de descomposición. Vivimos un futuro incerto onde os problemas xerados polo cambio climático e a necesidade de garantírmonos a soberanía alimentaria van ser centrais para as futuras xeracións.

A Plataforma en Defensa da Ría de Arousa na mobilización de decembro de 2024 perante a Xunta de Galicia contra a celulosa de Altri · ADEGA

Esta introdución contextualizadora é moi importante para analizar a situación que enfrontamos colectivamente como país.

Xa levamos un tempo no que a Xunta de Galicia do Partido Popular foi creando toda unha estrutura legal para acelerar os trámites administrativos e diminuír as esixencias ambientais aos proxectos industriais declarados como estratéxicos. Xa están en vigor a lei de depredación e a dos recursos naturais, e mudarán axiña o carácter xermánico dos montes veciñais en man común para facilitar a súa expropiación e privatización..., Por non falar da invasión de eólicos en terra e mar; do saqueo da Sanidade Pública, do control da CRTVG e da subvención descarada das principais cabeceiras da prensa escrita, ou da estocada á nosa lingua para favorecer que desapareza.

E vós diredes moi atinadamente que pensabades que este artigo ía falar de Altri e máis da mina de Touro e os seus efectos na bacía hidrográfica do río Ulla e na ría de

Arousa. Pois si, iso pretendo, pero é fundamental situar os problemas no contexto no que se producen para coñecer o seu verdadeiro alcance e deseñar a mellor liña de actuación capaz de unir forzas e tamén de transmitir-lle á opinión pública a encrucillada na que vivimos como país, para que todas e todos reflexionemos -sen excepcións- se realmente queremos o modelo de país que nos están impoñendo.

Un modelo industrial imposto

O goberno autonómico está impoñéndonos dous grandes proxectos -mina de cobre de Touro e macrocelulosa de Palas de Rei- na bacía hidrográfica do río Ulla. E faino utilizando os vellos *slogans* de "progreso" e "postos de traballo" como forma de atraer a atención e tapar as eivas estruturais de ambos proxectos.

Falo dun modelo imposto porque o PP, cando se presentou ás últimas eleccións autonómicas, non expresou a intención de dedicar o territorio prioritariamente a

actividades extractivas de recursos, que poñen en risco a viabilidade da produción agrogandeira e do mar. Por tanto, carece do consenso social e do aval democrático. Pero, ademais, a Xunta de Galicia está utilizando recursos públicos para impulsar esta política depredadora, e tampouco disimula a súa falta de neutralidade como administración. Mesmo se comporta como voceira de empresas multinacionais que queren implantarse no noso territorio para beneficiárense dos nosos recursos.

A Xunta creou en 2021 unha empresa público-privada coñecida como *Impulsa Galicia*, na que tamén participan Abanca, Reganosa e Sogama, que asinou un Memorando de entendemento con Altri o 1 de outubro de 2021. O Consello de Contas xa expresou que este documento non pode estar ao marxe da lei de transparencia e que a Xunta debe dar conta da actuación financeira de *Impulsa Galicia* e sometela ao control público. Porque posúe o 48,02% das accións, ten a metade dos votos, localízase en instalacións da Consellería de Economía, presídea a propia Conselleira e hai outros dous conselleiros no Consello de Administración. Tamén polo "seu obxecto social e a súa incardinación en actuacións estratéxicas da política industrial da Xunta".

"A Xunta procura tapar as eivas de Altri e da mina de Touro con vellos slogans de 'progreso' e 'postos de traballo'"

Desde o pasado 14 de marzo de 2025, cando a Xunta de Galicia aproba a declaración ambiental do proxecto de Altri, vivimos unha serie de mobilizacións que se sucederon acompañadas por críticas de amplos sectores da

sociedade, aos que hai que sumar o claro posicionamento de David Chipperfield -presidente da Fundación Ría- e de Mercedes Rois, exdirectora de innovación da Axencia Galega da Industria Forestal (Xunta de Galicia).

Diante destas críticas, os únicos argumentos utilizados polo presidente da Xunta son os hipotéticos informes asinados por funcionariado. Pero, onde están eses documentos? Por que non os fan públicos se tan claros son os seus argumentos?

Por agora, o único informe plural e independente elaborado por persoas expertas foi o publicado o pasado 5 de setembro de 2024 polo Consello da Cultura Galega -órgano consultor da Xunta-. E foi claro e rotundo ao amosar as principais eivas do proxecto. O Sr. Rueda, que se posicionou rapidamente en contra, esqueceu lelo -como recoñeceu posteriormente- e, sobre todo, esqueceu encargar outro informe das mesmas características para dar argumentos propios á sociedade. Por desgraza, o presidente da Xunta só sabe repetir os argumentos da empresa promotora.

Eivas da celulosa de Altri e da mina de Touro

E queremos lembrar que as 6 eivas da celulosa de Palas de Rei e da mina de cobre de Touro son moi claras:

1. O modelo forestal que propugna precisa de máis eucalipto tanto galego como foráneo; que nos invade a superficie agraria e compromete a soberanía alimentaria, ademais de afectar á recarga dos acuíferos e alentar os macroincendios nun escenario de incremento das temperaturas.
2. O impacto hídrico de ambos proxectos sobre o río Ulla e a ría de Arousa. Haberá menos auga e máis contaminación que chegará en 24 horas á ría de Arousa. As 65 t/día

Novas plantacións de eucalipto en solo serpentínico na zona de Melide · Ramsés Pérez

Treito medio do río Portapego (bacía do río Lañas) contaminado pola mina de Touro-O Pino · Xan Louzao

de materiais contaminantes de Altri van directamente ao río Ulla e os lixiviados ácidos da mina acaban nos ríos Lañas e Brandelos, afluentes do Ulla. Pero este impacto vai ser extremo entre o 1 de xuño e o 31 de outubro, porque o río -nos últimos quince anos (2009-2023)- tivo un caudal medio inferior a 6 m³/s. E nun contexto no que cada vez haberá menos auga, a concesión da mina é de 90 anos e a da celulosa de 75 anos.

3. A contaminación atmosférica vai ser moi forte; partículas en suspensión en grandes cantidades en ambos proxectos, moito arsénico (mina), moitos óxidos xeradores de choiva ácida (celulosa)... Todo isto afectará o sector agrogandeiro e de transformación e o turismo sostible do Camiño de Santiago que transcorre á beira en Touro e en Palas de Rei.

"Este modelo industrial claramente depredador e de enclave non ten o apoio da sociedade"

4. A saúde de toda a poboación da bacía hidrográfica do río e da ría verase afectada por dous vectores de saúde pública fundamentais: a calidade do aire que respiramos e da auga que bebemos.

5. Altri e a mina de Touro-O Pino impactarán sobre o centro de gravidade do modelo socioeconómico actual que estrutura o territorio -sobre todo no rural-, que lle dá sustentabilidade e que garante a soberanía alimentaria. Estamos falando do sector do mar, do sector agrogandeiro, do sector transformador e do turismo sostible.

6. Hai moitos contaminantes en ambos proxectos que non se citan na avaliación do impacto ambiental, pero que se van producir na realidade: metais pesados, compostos orgánicos volátiles, hidrocarburos aromáticos policíclicos..., o que contradí a recente sentenza do TXUE (07/2024).

Proxectos sen consenso social

En resumo, este modelo industrial claramente depredador e de enclave non está consensuado co conxunto da sociedade e non ten o seu apoio. A dirección do Partido Popular está comportándose como portavoz e comercial das empresas promotoras, e temos serias dúbidas de que persoas honradas que forman parte da base do PP estean de acordo con esta deriva que compromete o futuro de miles de familias traballadoras do sector do mar, do agrogandeiro e do turismo.

Por iso, é fundamental tecer unha rede social transversal na sociedade, capaz de unir sectores diferentes que sexan quen de aglutinárense nun movemento social arredor dun denominador común: a defensa do noso territorio e dos nosos sectores produtivos cun modelo sostible, que artelle a sociedade, que fixe poboación e vertebre o territorio, que transforme os nosos produtos de calidade con trazabilidade, que asegure que o valor engadido queda na nosa terra. Un modelo integrador, máis humano, que garanta a nosa soberanía alimentaria e fortaleza a nosa identidade.

* Xaquín Rubido. Portavoz da Plataforma en Defensa da Ría de Arousa (PDRA).